

REDACȚIA

Arad, Doak Ferencz-u. Nr 8

ABONAMENTUL

Pentru Austro-Ungaria: pe un an 20 cor. pe 1/2 an 10 cor.; pe 1/4 de an 5 cor.; pe 1 lună 2 cor. Vrii de Duminică pe an — 4 coroane. — Pentru România și străinătate pe an: 40 franci.

Manuscripte nu se napotază

ADMINISTRAȚIA:

Arad, Doak Ferencz-u. Nr 8

INSERTIUNILE:

de un șir garmond: prima dată 14 bani; a doua oară 12 bani; a treia oară 8 b., de fiecare publicațiune.

Atât abonamentele cât și inserțiunile sunt a se plăti înainte în Arad.

Serisori nefrancați nu se primesc.

TRIBUNA POPORULUI

Calea bună.

(S.) „Am adus scârbă în sufletul naționalităților, am săvârșit totul, ca să eludăm respectul și stima lor față de neamul maghiar...”

„Suntem pe calea de a înstrăina, dela noi naționalitățile și de-a provoca în sufletul lor ură față de statul și față de națiunea noastră. Încă nu e târziu, ca să alungăm nevrile, numai să ne apucăm de lucru, din toate puterile...”

Astfel vorbește „Magyarország” într'un recent număr, ocupându-se de chestia naționalităților.

Accentele de amărăciune și îngrijorare sunt pe deplin corespunzătoare stărilor de lucruri, — și ne place a constata această revenire la o judecată mai sănătoasă și justă, a șovinistului, de altfel extrem de violent.

Caracteristic este, că în același timp, când „Magyarország” se ocupă de chestia de naționalități, deputatul guvernamental Emeric Szivák vorbește într'un mod neobișnuit până acum la șovinisti, cu ocaziunea instalării șpanului sârb, Milan Zako, în Verșeș.

Am remarcat deja semnificativul discurs al lui Szivák, într'un număr precedent al ziarului nostru credem însă, că nu trebuie, să ne mulțumim numai cu cele ce am spus asupra lui, ci merită declarațiunile politicianului apropiat de cercurile astăzi conducătoare o mai amănunțită analiză.

Am luat în nume de bine declarațiunea lui Szivák, când el spune, că în „programul nostru” (al guvernamentului), adică în cercul vederilor guvernamentului, începe primirea și ajutorarea frățescă a tendințelor culturale și confesionale ale naționalităților din Ungaria. Socotim de preț această declarațiune, cu atât mai virtuos, cu cât reprezintă o înclinare spre altă metodă de a governa, spre o altă direcție, decât aceea pe care o cunoaștem și am simțit o ca sistem de opresiune față cu noi, în patria noastră străbună, în timp de peste un sfert de veac. Ne-a bucurat, totodată, această declarațiune, pentru că, dacă e sincer premeditată, ar însemna, că se intenționează ruperea cu politica-bisericească-școlară a regimelor anterioare, al căror „cuiu al lui Pepelea” se găsește încă astăzi tot în fotoliul ministerial, ca chivernisitor al cultelor și instrucțiunii publice.

Cu aceste premise, n'am exhaustat însă fondul declarațiunilor lui Szivák, ci din contră: *Nunc vento ad fortissimum!*

„Ajutarea frățescă” a „tendințelor culturale și confesionale” ale naționalităților, deputatul guvernamental le face pendente de primirea din partea acestora a „statului unitar maghiar de acum, așa cum e alcătuit în virtutea dreptului public”.

Ceea-ce va să zică, se face pendentă spriginirea tendințelor culturale-confesionale ale naționalităților, dela recunoașterea unei situații de drept public neexistente!

Căci, în constituția din 1867, și în legea de naționalități din 1868, cari sunt literele fundamentale ale actualei stări constituționale din Ungaria, nu se vorbește despre Ungaria ca stat național-maghiar, ci din contră, după legile fundamentale ale țării, naționalitățile își au egala îndreptățire alături unele cu altele, constituind împreună regatul ungar. Pretenția lui Szivák și a acelor cari prin graiul său se rostesc, de-a se pleca naționalitățile, de-a se prostorne în fața „ideii de stat maghiar”, nu este nici justă, nici întemeiată; deci dela început trebuie scoasă din discuțiune și combinații; și ori-ce apropiere între naționalități și Maghiari, între stăpânire și nemulțumiți, trebuie să se înceapă pe bazele legale, pe revenirea la starea absolut legală, în toate privințele, în toate ramurile vieții publice și politice de stat.

Nu mai în acest caz va fi dispensată stăpânirea de a auzi plângerii ca ale lui „Magyarország”; numai în acest caz am pute socoti de făcut cu bună credință ori-ce pas de apropiere față cu naționalitățile, numai în acest caz s'ar pute felicita și vor fi felicitați de obștea țării, cei ce caută să se apropie, cei ce își pun ținta de-a contribui la apropierea și împăcarea naționalităților. Numai aceștia binemerita dela patrie.

„Încă nu e târziu”...

Autonomia catolicilor. Vorbă se face destulă, dar' ispravă nu-i în giurul ei. Eată, bună oară, ce s'ie „Magyarország” în numărul său de ieri: „Comisiunea de 27 a autonomiei catolice și-a terminat Vineri activitatea. Nimic mai natural n'ar fi acum, decât să se convoace odată și congresul însuși; în cercurile normative ale congresului însă, durere, nu se arată nici o înclinare spre acest lucru. Chiar și amânarea însăși, cu care comisia de 27 tot codindu-se și împiedicându se luni întregi s'a ocupat cu astfel de cause, cari în cazul cel mai rău, în timp de opt zile s'ar fi putut ușor rezolva, — este o dovadă, că convocarea congresului e împiedicată în anume locuri. Minoritatea congresului va usa însă de toate mijloacele, ca congresul acesta să nu rămână baltă și va stăruî, ca congresul cât mai curând să-și poată continua activitatea începută. Nu știm, — zice „Magyarország” — episcopatul, ori guvernul ridică piedeci mai mari în calea convocării congresului; ori și-unde ar fi însă bubă, congresul va avea destulă putere, ca să înlăture baricadele ce i-se pun în cale”.

Notarii publici și incompatibilitatea. Camera notarilor publici din Budapesta, congresul notarilor publici și reuniunea lor regională au adresat parlamentului o petiție comună, în care cer sistarea incompatibilității între postul de notar public și între mandatul de deputat dietal. Cererea și-o motivează prin aceea, că: notarul public e cu desăvârșire independent de puterea guvernului; din postul său nu poate fi amovat; nu poate fi transferat; venito dela guven nu are și față cu guvernul nu e în raport de subordinație. Adevărat — zice el, — că numirea în oficiu li se face din partea guvernului, dar' din asta ar urma

numai, ca un deputat să nu poată fi numit notar public, nu însă și întors, ca notarul public să nu poată fi ales deputat dietal.

Asociațiunea Națională Aradană.

Sâmbătă seara s'a ținut ședința comitetului Asociațiunei Naționale Aradane, sub presidenția d-lui P. Truța, director, fiind prezenți d-nii Dr. N. Oncu, I. I. Pap, S. Raicu, I. Herbay, Russu Șirianu, T. Vajianu și S. Secula.

După ce s'a discutat asupra afacerilor curente, s'a hotărât ziua când să se țină adunarea generală, și anume s'a hotărât a doua zi de Ruslii.

În afară de ședința oficioasă, dl Dr. Oncu ni-a adus o bună știre: fondul pentru Casa Națională sporește atât de îmbucurător, încât e vorba numai d'a se face planul și a se hotărî ce proporțiuni să i-se dea Casei, pentru-ca apoi să se poată începe și clădirea.

Ne facem numai o datorie de conștiință când adresăm omagii d-lui Dr. Oncu, care pune o deosebită sollicitudine pentru a se realiza cât mai grabnic această dorință obștească.

Vaca de muls...

(*) Când se va scrie documentat istoria celor două-zeci și patru ani de domnie mețianistă în Diecesa Aradului, un capitol interesant va fi și gospodăria fostului episcop, capitol care va trebui să cupindă nu numai afacerea pământurilor fondului preoțesc, dar și chestia cu procesele mânăstirești și procesele de despărțire ierarhică de către sârbi.

Nici cei mai mari aderenți actuali ai I. P. S. Sale mitropolitului Mețianu nu se mai încumetă să susțină anume, că a fost o idee fericită a investi sute de mii în averi cari abia aduc un venit de 3%. Cel mult doar d-nii Hamsea, Putici și Rotariu mai îndrănesc nu să susțină, dar să pună în practică sistemul de a cumpăra al marelui lor protector și maestru, lucru pentru care însă vor avea de a face poate și cu tribunalul, ear nu numai cu acționarii — „Timișaneri”!

Și iarăși cine se va mai încopățina să tăgăduiască și să nu recunoască ce vacă de muls a fost pentru Babeș, tatăl și fiul, chestia cu procesele mânăstirești și ale comunelor în despărțire de Sârbi?!

Nainte cu două ani s'a citit în Sinod întreaga listă cu sumele, ce se urcă la mii, încassate de tinerul avocat Babeș, drept spese și mai ales anticipațiuni în procesele de despărțire. Cine nu-și aduce apoi aminte cum însuși bătrânul Babeș a zis, în plin Sinod, că e un mare scandal cu procesele aceste, că pentru a nu fi hărțuit și acusat, el a scris, și îi va mai scrie fiului său să abrică negreșit din oficiu acesta de avocat, la care îl angajase, din motive necunoscute, fostul

Doi ani au trecut însă la mijloc și așa se vede, că dl Babeș nu și-a crescut fii să-l asculte când le dă sfat, căci dl Babeș fiul nu numai se menține în postul de avocat, dar în dese rânduri, după cum rezultă din actele așternute de consistor la Sinod, a mai solicitat și urgentat atât spese cât și anticipațiuni, ear isprava cea mai nouă și mai îmbucurătoare este, că zilele aceste Românii mai prdură un mare proces, pe cel dela Timișoara-Fabric.

Departa de noi gândul să acuzăm pe dl avocat Babeș de nepricepere ori neglijență, ori să-l bănuim că n'ar fi fost din tot sufletul bucuros să câștige Românii acest proces... Aflăm însă că unul din motivele pentru care înalta Curie a respins apelata Românilor este: „dacă v'ați simțit în drept a cere să vă împărțiți cu Sârbii asupra averii la care formulați drept de proprietate, de ce ați venit cu pretensiunile voastre numai după treizeci ani dela despărțirea ierarhică?”

Va să zică, este o condamnabilă neglijență la mijloc, comisă de fostul episcop Mețianu; de aceea Sinodul aradan este dator să desbată încă această chestie, și s'o promoveze în Congresul național bisericesc. Cât despre speșele, la cari a fost osândit I. P. S. Sa actualul Mitropolit, în calitate de president al Delegațiunei, să le plătească sănătos. Noi, diecesa Aradului, n'avem nici fond, nici poștă să plătim pe urma neglijenței fostului episcop, care, se vede, a așteptat cu procesul până-ce fiul dlui Babeș își ia diploma de avocat.

Atâta intru cât privește procesul.

Este însă la mijloc ceva mai grav. Sârbii au fost adevărat dispuși totdeauna să între la învoială cu Românii; dl Babeș, ca membru influent în Delegațiune, omul care are iarba fișerilor la toate chestiile mari, a forțat ca cel din Fabric să-și caute dreptul pe cale procesuală. Asta, de altminteri, era o părere permanentă a d sale, în toate casurile de despărțire. Cum ar și fi ajuns altminteri, atâția nepricepsii la o bună vacă de muls? Și astfel, de unde prin învoială Românii din Fabric s'ar fi ales cu o avere frumoasă, pe calea procesului nu s'au ales cu nimic, grație providențialului Mețianu și imaculatului Babeș.

Azi president al Delegațiunei este P. S. Sa Episcopul Goldiș. Îl știm pe P. S. Sa bărbat prețuitor al bunurilor bisericești și care nu tolerează favorisările revoltătoare. Îl rugăm deci și îl conjurăm, ca spre linișțirea diecesanilor îngrijiți de risipa și perderile la cari au împins Diecesa episcopul Mețianu și dl Babeș, să facă odată regulă în procesele acestea. Eventual să ordone o anchetă, să consulte experți și să nu mai fim expuși atât la perderi de averi pe cari prin bună învoială le-am fi putut avea, cât și la cheltuieli enorme de judecată. P. S. Sa a înțeles în că interesul țării, iarăși, cari au trăit mult timp din pro-

In Ungaria cea mai veche fabrică de reovisite bisericesti
și prapore

Oberbauer A. succesorul

furnisorul de curte al altfelor Lor ces. și reg. Archiduceului Iosif și
Archiducesei Clotilda.

Budapesta IV. Văezi-uteza 15.

Inventată în 1868.

De cinci ori premiată.

Firmă recunoscută de toată încrederea, serviciu prompt.

Recomandă magazinul seu cu asortiment bogat și anume: Totfelul de ornate bisericesti. Cea mai frumoasă și mai bună confecționare în Felóne cu prețuri avantajoase, precum și prapori și steaguri pentru biserici societăți (reuniuni). Flamure pentru festivități și alte ocazii.

Potire, sfetnice pentru altar și de animat precum și cruci, apoi icoane sfinte pentru iconostas foarte bine executate. Plasnițe executate în deferite. variațiuni.

Mostre și planuri însoțite cu nota de spese le trimit francate.

592 5-24

„Mureșanul“

institut de credit și economii, societate pe acții în
MARIA-RADNA.

Fundat și deschis în 15 Noemvrie 1897.

Capital social fl. 40.000, în 400 acții de fl. 100.

Acoardă: credite personale pe cambii; credite pe cambii cu acoperire ipotecară; credite pe obligațiuni cu cavenți până la fl. 50; și împrumuturi pe amanete și efecte publice.

Primește: depuneri de bani spre fructificare, după cari institutul plătește contribuția erarială; ear' deponenții primesc după banii depuși până la 1000 5% de la 1000 în sus 6% interese.

569 —10

Diracțiunea.

STEFAN JAKABFFY și soțul

atelier de croitorie pentru bărbați

— Arad, Palatul-Minoriților. —

Abonament de haine!

Anunțând onoratorul public, că ne a sosit un bogat și variat asortiment de stofe din cele mai moderne de lână curată, camgarn și șeviot pentru

sesonul de primăvară și vară,

avem onoarea a atrage prețuita atențiune asupra înnoirii fericite ce am introdus în serviciul nostru cu începutul lunii curente.

Conduși de scopul de a procura haine bune și elegante pentru un preț surprinzător de ieftin, după exemplul atelierelor de croitorie celor mai distinși din orașele universale, deschidem:

Abonament de haine.

Ca acest abonamentul să devină cât mai întins, l'am clasat în trei categorii, și anume:

608 1-5

220 320 și 520 coroane

Abonamentul cu 220 cor.	Abonamentul cu 320 cor.	Abonamentul cu 520 cor.
dă dreptul la:	dă dreptul la:	dă dreptul la:
1 palton de iarnă sau pardesiu	1 palton	1 bündă de oraș
1 costum saco	1 pardesiu	1 costum de toamnă
1 frac sau costum Fr. Iosif	1 manta	1 " " iarnă
1 pantalon camgarn, pentru iarnă sau vară.	1 costum de primăvară	1 " " primăvară
	1 frac sau costum Fr. Iosif	1 " " vară
		1 frac sau costum Fr. Iosif
		1 manta de primăvară

Hainele rămân în proprietatea abonatului și poate să și-le aleagă după plăcere din stofe de lână curată. — În locul unui efect, care mai este de trebuință, poate lua altul.

Modele se trimit gratuit.

Cu deosebită stimă

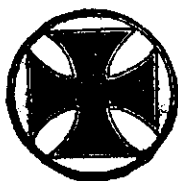
Abonamentul este a se desfășura în curs de un an.

Stefan Jakabffy și soțul

Cruce dublă electro-magnetică

vindecă și inviorază sub garanție.

Aparatul acesta vindecă și folosește contra durerilor de cap, urechi și dinți migrene, neuralgie, împede-

lația neregulată a sângelui și multor altor boale cari la tractare mornală a medicului se vindecă prin electrici-

tate. Inșușirea acestui aparat este că vindecă nu numai din timp în timp ci introduce constant în corpul omenesc binefacătorul curent când pădeoparte vindecă cu succes boalele aflătoare, eară pe de altă parte e cel mai bun scut contra imbolnăvirilor.

care a circulațiunii sângelui, anemie, ameteli, țiuțuri de ureche, bătaia de inimă, sgârçiuiri de inimă, asma, auzul greu, sgârçiuiri de stomac, lipsa poște de mâncare, recelă la mâni și picioare reuma podagră, ischias, udului în pat, influința în somnia epilepsia circ-

Deosebită atențiune e a se da împrejurărei că acest aparat vindecă boale vechi de 15 ani.

În cancelaria mea se află atestate incurse din toate părțile lumii cari prețuesc cu mulțumire invențiunea mea și ori-cine poate examina aceste atestate. Acel pacient, care în decurs de 45 zile nu se va vindeca i-se retrimite banii.

Unde ori-ce încercare s'a constatat zădarnică, rog a proba aparatul meu. Atrag atențiunea P. T. public asupra faptului că aparatul meu nu e permis să se confunde cu aparatul „Volta“ deoarece „Ciasul-Volta“ atât în Germania cât și în Austro-Ungaria a fost officios oprit fiind nefolositor, pecând aparatul meu e ingenere cunoscut apreciat și cercetat.

Deja efinătatea cruceimele electro-magnetice o recomandă în deosebi.

Prețul aparatului mare e fl. 3. Prețul aparatului mic e fl. 2 sau sau Cor. 6. — folosibil la morburii cari nu sunt mai vechi de 15 ani. Cor. 4. folosibil numai la copii și femei de constituție foarte slabă.

Expediție din centru și locul de vânzare pentru țară și străinătate e:

596 3-25

Miller Budapesta, V., strada Vadász 42. K. Colțul stradei Kálmán.

Premiat cu medaliă cea mare milenară la expoziția din Budapesta în 1896

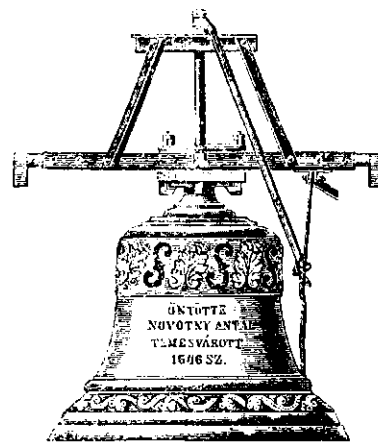

Turnătorie de clopote și de metal

a lui

Antoniu Novotny

în Timișoara-Fabric

se recomandă spre pregătirea clopotelor nouă, precum la turnarea de nou a clopotelor stricate, mai departe spre facerea de clopote întregi armonioase, pe lângă garanție pe mai mulți ani, provăzute cu adiuștări de fer bătut, construite spre a le întorce cu ușurință în ori ce parte, iudată ce clopotele sunt bătute de o lăture prin ceea-ce sunt mântuite de crepare. — Cu deosebire recomand

clopote patentate găurite

de mine inventate și mai de multe ori premiate, cari sunt provăzute în partea superioară — ca violina — cu găuri după figura S și pentru aceea au un ton mai intensiv, mai adânc, mai limpede mai placut și cu vibrarea mai voluminoasă decât cele de sistem vechiu, așa că un clopot patentat de 327 kg este egal în tonul unui clopot de 408 kg. patent după sistemul vechiu.

Mai departe se recomandă spre facerea scanelor de fer bătut, de sine stătător, — spre preadiustarea clopotelor vechi cu adiuștare de fer bătut, — ca și spre turnarea de toate de metal. Clopote în greutate de 300 kg. și mai jos se află totdeauna gata în magazin.

Preț-curanturi ilustrate se trimit la cerere grătit și franco.

505 81—